

Program med mål och riktlinjer för uppföljning av privata utförare

Diarienummer: KS 2021-0025

Antagen: Kommunfullmäktige 2022-03-30, § 24

Reviderad:

Dokumentansvarig förvaltning: Kommunstyrelsens förvaltning

Dokumentet gäller för: Söderköpings kommun

Dokumentet gäller till och med: 2026-12-31

Postadress

Söderköpings kommun
614 80 Söderköping

Besöksadress

Kommunhuset
Storängsallén 20

Kontakt

0121-181 00
kommun@soderkoping.se

Org.nr och webbplats

212000-0464
www.soderkoping.se

SÖDERKÖPING.SE

Inledning	3
Definition av privatutförare	3
Programmets omfattning	3
Ansvar	4
Uppföljning av programmet	4
Mål och riktlinjer	4
Uppföljning och kontroll	5
Former för uppföljning	6
Rutin för uppföljning	6
Allmänhetens rätt till insyn och information	7

Inledning

Kommunfullmäktige ska för varje mandatperiod enligt kommunallagen anta ett program med mål och riktlinjer för sådana kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare.

Kommunen är huvudman för alla sina verksamheter även om de har överlämnats till bolag eller privata utförare. I ansvaret ligger då också att följa upp och kontrollera. Omfattningen och inriktningen på kontrollen och uppföljningen ser olika ut beroende på verksamhetens art och hur angelägen den är ur ett allmänintresse. Ju mer beroende medborgarna är av verksamheten desto större krav på uppföljning och kontroll och insyn.

Programmet ska omfatta alla verksamhetsområden – vård och omsorg, hälso- och sjukvård, kultur och fritid, gator, parker och fastigheter, kommunikationer och annan infrastruktur med mera. Programmet inriktas främst mot de verksamheter som tydligt riktar sig till och rör medborgarna.

En tydlig avgränsning är att programmet inte omfattar fristående skolor och förskolor eftersom de är egna huvudmän för verksamheten och alltså inte är upphandlad verksamhet utan reglerad genom tillståndsgivning.

Syftet med att fullmäktige ska lägga fast ett program är att lyfta frågorna om uppföljning och insyn till en politiskt strategisk nivå, för att där lägga fast grundkrav som mål och riktlinjer, omfattning, struktur och ansvar samt krav på återkoppling till brukare och allmänhet. Fullmäktiges program blir därmed vägledande för hur arbetet ska genomföras och vad det ska innehålla. Genomförd uppföljning ger också faktabaserade underlag till strategiska diskussioner om privata utförares roll i produktionen.

Definition av privatutförare

Med privat utförare avses en juridisk person eller en enskild individ som har hand om vården av en kommunal angelägenhet. En privat utförare är således en privat aktör utan kommunalt ägande så som:

- aktiebolag, stiftelser och ekonomiska föreningar,
- enskilda firmor
- idéburna organisationer och kooperativa föreningar.

Med privat utförare avses inte ett hel- eller delägt kommunalt bolag. Inte heller avses stiftelse som kommunen ensam eller tillsammans med någon annan bildat eller förening där kommunen bestämmer tillsammans med någon annan.

Programmets omfattning

Programmet gäller specifikt när verksamheter upphandlas men innehåller även strategier för den egna verksamheten då den agerar i konkurrens med privata utförare.

Programmet omfattar inte avtal där kommunen för enskilda tillfällen upphandlar eller avropar varor och tjänster av privat utförare, till exempel olika typer av konsulttjänster och byggnationsprojekt.

Programmet omfattar inte de angelägenheter som överlämnats till kommunala bolag eller stiftelse där kommunen har ett bestämmande inflytande.

Ansvar

Kommunfullmäktige har det övergripande ansvaret. Kommunstyrelsen och nämnderna ansvarar inom sitt verksamhetsområde för att verksamheterna drivs enligt lagar, föreskrifter, mål och riktlinjer samt att den interna kontrollen är tillräcklig. Detta gäller oavsett om verksamheten utförs i egen regi eller utförs av en privat utförare. När verksamhet upphandlas har kommunstyrelsen och nämnderna ansvar för att regler, mål och krav omsätts i förfrågningsunderlag och kontrakt samt beaktas i rutiner för uppföljning och kontroll.

Uppföljning av programmet

Kommunstyrelsen har enligt kommunallagen 6 kap 1 § ansvar för att leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders och eventuella gemensamma nämnders verksamhet. Styrelsen ska också ha uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs av sådana juridiska personer som avses i 10 kap. 2-6 §§ (Överlämnande av kommunala angelägenheter).

Kommunstyrelsen ansvarar för att programmet följs upp och redovisas för kommunfullmäktige i samband med kommunens årsredovisning.

Mål och riktlinjer

Kommunen har ansvar för att tillhandahålla tjänster med tillfredsställande kvalitet till kommunens invånare. Genom att uppdra till egen regi eller privata utförare att genomföra tjänsterna till medborgarnas nytta tar kommunen sitt ansvar.

Det övergripande målet för sådan verksamhet som utförs av privat utförare är att medborgaren försäkras minst samma ändamålsenlighet som om verksamheten utförts i kommunal regi och att verksamheten bedrivs kostnadseffektivt och i övrigt med god kontroll.

Fullmäktige fastställer övergripande mål och riktlinjer som gäller för kommunens samtliga verksamheter, även dem som drivs i privat regi på uppdrag av kommunen. De kvalitetsfaktorer, mål, riktlinjer och andra styrande beslut som kommunfullmäktige eller verksamhetsansvarig nämnd beslutar för en specifik verksamhet ska också gälla för motsvarande verksamhet som överlämnats till privat utförare.

Verksamhetens mål, inriktning, omfattning och kvalitet ska formuleras i avtal med den privata utföraren. Det ska vara enhetliga krav på privata utförare och egen regi

Kommunfullmäktige uppdrar till varje nämnd att med utgångspunkt i detta program ansvara för att genom avtal säkerställa att de som driver verksamheter på uppdrag av kommunen inom nämndens ansvarsområde bedriver verksamheten enligt:

- de lagar, förordningar och föreskrifter som gäller eller kan komma att gälla för verksamheten
- de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige och nämnd fastställer för respektive verksamhet
- Om den kommunala verksamheten agerar i konkurrens med privata utförare och verksamheten tydligt riktar sig till och rör medborgarna ska likvärdiga villkor gälla för uppdraget och i fråga om ersättning för utförande

För att underlätta medborgarnas val, när enskilda kan välja mellan olika utförare av den kommunala nämndens tjänster, ska information lämnas om samtliga utförare på kommunens webbplats.

Uppföljning och kontroll

Av kommunallagen framgår att när vården av en kommunal angelägenhet genom avtal har lämnats över till en privat utförare ska kommunen kontrollera och följa upp verksamheten. Bestämmelsen innebär en skyldighet att inte bara tillförsäkra sig en möjlighet att följa upp, utan även vidta aktiva åtgärder för att följa upp verksamheten.

Varje nämnd ansvarar för uppföljning och kontroll inom sitt ansvarsområde och svarar också för att detta regleras i de avtal som träffas med varje leverantör. I avtalen ska det säkras att leverantören biträder kommunen vid uppföljning och utvärdering av verksamheten, lämnar och rapporterar in nödvändiga uppgifter till kommunen eller, i förekommande fall, andra myndigheter.

Alla avtal ska utformas på så sätt att verksamheten hos de privata utförarna kvalitetsmässigt bedrivs i enlighet med kommunens krav.

- kraven ska vara tydliga och relevanta samt kunna följas upp
- det ska framgå hur samverkan mellan beställaren och utföraren ska genomföras
- det ska framgå hur brister i verksamheten ska hanteras
- krav ska finnas om att utföraren ska rapportera nödvändiga uppgifter till nämnden, nationella register eller andra myndigheter samt vid begäran av nämnden
- den kommunala huvudmannens möjligheter att besluta om sanktioner eller häva ett avtal ska vara tydligt reglerat

- den information som lämnas till kommunen ska i normala fall inte anses utgöra företagshemligheter enligt lag (2018:558 om företagshemligheter)

Uppföljning och kontroll av verksamhet som genom avtal lämnats över till privata utförare ska prioriteras och särskilt inriktas på medborgarfokus, säkerhet och risken för ekonomiska oegentligheter. Kontroll- och uppföljningsarbete av verksamhet som bedrivs i egen regi ska utformas på liknande sätt som för privata utförare. Uppföljningen har två övergripande syften:

1. kontrollera att verksamheten utförs i enlighet med förfrågningsunderlag, uppdrag och avtal
2. utgöra ett underlag i kommunens förbättringsarbete för att utveckla och förbättra verksamhet och tjänster till medborgarna

Former för uppföljning

Uppföljning av privat utförd verksamhet kan ha olika utgångspunkter och uppföljningen behöver anpassas till den verksamhet som bedrivs. Ansvarig nämnd ska i varje enskilt fall ta ställning till vilken eller vilka typer av uppföljning som ska tillämpas, liksom frekvens och omfattning.

Nedan framgår generella uppföljningsformer som även bör omfatta verksamhet utförd i egen regi där det är lämpligt.

- *Löpande uppföljning* syftar till att kontrollera att verksamheten arbetar utifrån avtal och förfrågningsunderlag, lagar och regler.
- *Fördjupad uppföljning* syftar till att ge en bild av verksamheten genom att granska ett eller flera områden. Granskningen kan ske oanmäld.

Rutin för uppföljning

Varje nämnd ska utifrån kommunfullmäktiges program utarbeta rutiner för när och på vilket sätt avtal och verksamhet ska följas upp. Kommunen ska vid konstaterade brister ställa krav på utföraren att återkomma med åtgärdsplaner över förbättringar.

Rutinen ska innehålla:

- vad som ska följas upp
- vilka former av uppföljning som ska användas
- vem som ansvarar för att genomföra uppföljningen
- tidplan
- former för återkoppling av resultat till nämnd, utförare och allmänhet
- diarieföring och arkivering

Nämnderna ska i årligt uppföljningsbeslut per privatutförare redovisa genomförd uppföljning.

Uppföljningsbeslutet ska bland annat innefatta följande:

- graden av måluppfyllelse utifrån i avtal fastställda mål och riktlinjer
- utvärdering av levererad tjänst
- efterlevande av uppdragsbeskrivningar, godkännanden samt förfrågningsunderlag, anbud och avtal i övrigt
- bedömning huruvida verksamheten bedrivs i enlighet med gällande lagar och bestämmelser
- bedömning huruvida befintlig kontroll är tillräcklig samt huruvida verksamheten bedrivs på ett för medborgarna tillfredställande sätt.

Uppföljningsbeslutet ska rapporteras till kommunstyrelsen senast den sista mars varje år.

Allmänhetens rätt till insyn och information

Varje nämnd ska i avtal med privata utförare säkerställa information som gör det möjligt att ge allmänheten insyn i den verksamhet som lämnats över till en privat utförare. Utföraren ska kunna lämna information när kommunen begär det. Informationen ska göra det möjligt för allmänheten att få insyn i hur uppdraget utförs. Nämnden ska i sin begäran precisera vilken information som efterfrågas. Informationen som begärs in ska ha en koppling till ingånget avtal och den verksamhet som upphandlas.

Informationen ska även utgöra ett underlag för medborgaren att göra ett aktivt val av utförare och visa de olika leverantörernas leveransförmåga i de fall kommunen har organiserat ett kundval.

Berörd nämnd ska kunna redovisa information till allmänheten om alla privata utförare. Informationen ska beskriva deras verksamhet och kvalitet och finnas tillgänglig på kommunens webbplats och/eller på andra sätt som bedöms lämpliga utifrån målgruppen.